

MULTI RIXANTUR DE LANA SAEPE CAPRINA¹

Každá nastoupivší akademická generace má vždy potřebu dokazovat, že ta předchozí zdaleka nebyla na výši oboru a ta pravá učenost přichází do země až s ní. Takový je světa běh a protagonisté kritiky také jednou zestárnou a uvidí... Upřímně je mrzí, že písemnictví je „zaplaveno“ výroky předcházejících generací, ač by mělo být zaplaveno těmi jejich. Snad drobný příspěvek pamětníka, pokud lze po více než třiceti letech takovýto detail rekonstruovat a oprašovat: inkriminovaný výrok o „špinavé děvce“ jsem poprvé slyšel na semináři prof. Riedla k filosofii biologie ve Vídni někdy v pozdních osmdesátých letech, ovšem bez souvislosti s Merchantovou, a poté použil v roce 1991 v eseji *Paranoia všedního dne* (vyšel později ve *Vesmíru* 71, 1992). Měl jsem jej za autentickou citaci Bacona, knihu Merchantové jsem nečetl, a pokud vím, neznal ji ani Zdeněk Neubauer. Také se nikdo z nás nevydával za baconologa či specialistu na pozdní renesanci. Člověk však nemusí být nadšený ekofeminista, aby si povšiml, že raná experimentální přírodověda byla dominována muži víc než jiné obory (jediná bioložka 17. století Maria Sibylla Merian byla spíše malířkou a pozorovatelkou a podnes je na procenta značně více etoložek než experimentálních fyzioložek) a její metody byly neobyčejně drastické (doba se nemazala ani s lidmi). Stačí si pročíst třeba Harveyovu knihu *Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus* (1628), abychom viděli ovoce velmi drsných vivisekcí na nejrůznějších obratlovcích. Kniha přinesla obrovský vědecký pokrok, objev krevního oběhu. Baconovo *Novum Organum* vyšlo roku 1620. Výrok, jakkoli ne úplně autentický, tedy velmi dobře charakterizuje atmosféru doby. Takovýchto zkratk koluje v intelektuálním oběhu značné množství, například sentence *Si vis pacem, para bellum*, připisovaná Vegetiovi, takto doslovně v jeho spisech nikde nestojí, nemluvě o Sókratově „Vím, že nic nevím“ či Masarykově „Nebát se a nekrást“.

Jsem možná trochu civilizačně pesimistický se sklonem k tušení katastrof, ale soudil bych, že by se úředně puncovaní myslitelé měli ve svých

¹ Mnozí se často hádají o kozí chlup (srv. Horatius, *Ep.* 1,18,15). – Pozn. red.

diskusích v době, kdy právě probíhající válka hrozí co chvíli přerůst ve světový konflikt, věnovat něčemu jinému.

Všem autorům i čtenářům Reflexe přeje pokoj v duších

Stanislav Komárek